

DUTCH FOUNDATION FOR LADAKHI NUNS

JAARBERICHT 2014

'oog voor cultuur'

- * Dalai Lama bezoekt voor het eerst nonnenklooster in Ladakh
- * Zonne-energie project in Basgo
- * Ladakh festival 2014

Van het bestuur

Al meer dan een decennium zet de Dutch Foundation for Ladakhi Nuns (DFLN) zich in voor de boeddhistische nonnen in Ladakh. Wij ondersteunen vooral educatieve projecten, die er op gericht zijn om de zelfredzaam van deze meisjes en vrouwen te bevorderen.

Ook namens de nonnen willen wij iedereen hartelijk bedanken die in 2014 aan ons werk heeft bijgedragen door een non te sponsoren of door een algemene gift voor één van onze projecten. Behalve onze trouwe achterban werden wij ook gesteund door de Triodos Foundation en door de Stichting Educare. Een ander mooi voorbeeld is het initiatief van Nederlanders die in Frankrijk camping Les Matherons runnen en die de opbrengst van hun fooienpot voor een DFLN-project hebben bestemd.

In de ruim tien jaar van ons bestaan hielden wij onze sponsoren en vrienden op de hoogte van de ontwikkelingen in Ladakh met onze jaarlijkse nieuwsbrief en via www.ladakhnuns.com. Om de kosten laag te houden sturen we dit keer alleen een digitaal Jaarbericht, dat ook via de website gedownload kan worden. Daarnaast brengen wij onze stichting onder de aandacht van een breder publiek door ons jaarlijkse Ladakh Festival en onze bestuursleden geven lezingen, zoals aan katholieke vrouwenkloosters, Vrouwen van NU, Inner Wheelclubs en andere vrouwengroepen.

Een aantal bestuursleden bezocht dit jaar, zoals altijd, op eigen kosten Ladakh. Helaas is door drukke werkzaamheden ons bestuur recentelijk uitgedund. Tijdens het laatste Ladakh Festival namen we afscheid van Dorothé van der Hoeven. Met haar scherpe en nuchtere blik hield zij de overige bestuurs-

leden vaak met twee benen op de grond. Wij danken haar voor haar jarenlange enthousiasme en inzet. Maria van der Westen treedt eveneens naar de achtergrond. Gelukkig blijft ze ons vanuit haar kennis en inzichten als adviseur ondersteunen. Ook Maria bedanken we voor haar wijze woorden en enorme ervaring. Als er mensen zijn die ons betrokken en enthousiaste bestuur willen aanvullen dan horen wij dat graag.

We hebben een bijzonder jaar achter de rug, zowel in Ladakh als in Nederland, en dat delen wij graag met u. In dit Jaarbericht gaan we ook uitgebreid in op onze drie hoofdprojecten: de Ladakh Nuns Association van Dr. Tsering Palmo; de oudere nonnen in Nyerma; en de nonnen van het Gephel Shabdrueling klooster.

Nogmaals bedankt voor uw bijdrage. Ons werk is alleen mogelijk met steun van mensen zoals u!

Myra de Rooy (r) bedankt Dorothé van der Hoeven (l)

Aniek Jaartsveld (l) en Marlies Bosch (r) met Nyerma- nonnen

Colofon

Jaarbericht DFLN 2014

Bestuur:

Myra de Rooy, voorzitter

Alice de Groot, penningmeester

Marlies Bosch, secretaris

Aniek Jaartsveld, vrijwilligerscoördinator

Ingrid Foeken, sponsorcoördinator

Vaste vrijwilligers:

Joan Moonen: festivalcoördinator

Margriet van Kempen: financiële administratie

Redactie

Marlies Bosch (fotografie en vormgeving)

Myra de Rooy

Dutch Foundation for Ladakhi Nuns

Brilweg 44B

9805 TE Briltl

0594-507407

www.ladakhnuns.com

info@ladakhnuns.com

Triodosbank:

IBAN/SEPA Nummer: NL60TRIO0390100560

BIC : TRIONL2U

Ladakh Nuns Association

Om de uitzichtloze situatie van de nonnen te verbeteren richtte de arts en non Dr. Tsering Palmo in 1996 de Ladakh Nuns Association (LNA) op. De DFLN steunt dit initiatief al jaren door educatieve projecten te financieren en workshops te verzorgen. Daarnaast sponsoren we LNA-nonnen.

Dr. Palmo trad in 2014 terug als voorzitter van de LNA. Zij werd opgevolgd door Sonam Chorol, een non die al lange tijd deel van haar staf uitmaakt. De voormalige en huidige DFLN-voorzitters, Giny ten Brummelhuis en Myra de Rooy, bespraken afgelopen zomer met Palmo het lange termijn beleid en welke steun de LNA kan gebruiken. Bestuursleden Marlies Bosch en Aniek Jaartsveld overlegden over de voortzetting in 2015 van de succesvolle workshop uit 2013 over stress hantering, seksualiteit en celibaat. Dit jaar gaf de DFLN geen workshops omdat er in Ladakh een Kalachakra-ceremonie plaatsvond.

De LNA had door deze gigantische bijeenkomst de handen vol, vooral omdat de Ladakh Buddhist Association op het laatste moment Palmo benaderde om de accommodatie te verzorgen voor 450 nonnen, die het onderricht wilden bijwonen. Het toont dat de LNA in Ladakh als volwaardige organisatie wordt gezien, maar de tenten, voedsel en medische zorg gingen het budget van de LNA ruim te boven. De DFLN-bestuursleden besloten ter plekke € 3000 bij te dragen.

In 2014 werd in Basgo voor de Gephel-nonnen een zonne-energieproject aangelegd. De installateurs van Sunlit Future keken bij de LNA wat daar voor iets dergelijks nodig is. Bij de inspectie van het LNA-complex was ook Monique, een Nederlandse ingenieur, aanwezig. Het bleek dat, hoewel de oppervlakte kleiner lijkt door de compactheid van het gebouw, de capaciteit driemaal hoger moet zijn dan in Basgo. **De DFLN wil proberen om een bank of sponsoren te vinden om dit te bekostigen.** We denken aan bijvoorbeeld de ASN Bank. Er is minimaal € 20.000 nodig om het hele klooster van stroom te voorzien.

LNA-nonnen tijdens Kalachakra

Actie smartphones

Heeft u nog ergens een goedwerkende maar niet meer gebruikte smartphone liggen? Voor nonnenkloosters in Ladakh is de afstand naar een internet café vaak groot, maar smartphones werken er redelijk goed en goedkoop. Ze kunnen dan whatsappen. Stuur ze op en bestuursleden nemen ze komende zomer mee naar Ladakh!

Sponsor ook een non!

door Ingrid Foeken

Onze stichting bloeit en groeit bij de gratie van onze sponsoren. Wij zijn hen enorm erkentelijk voor hun trouwe donaties waardoor nonnen onderwijs kunnen volgen en in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

De sponsorcoördinatie is een leuke en dankbare taak. Sinds 2012 bouw ik contacten op met alle sponsoren. Sommigen ondersteunen al jaren nonnen met hun donaties. Soms moeten ze even wennen dat ze nu via mij informatie ontvangen, omdat voorheen Marlies Bosch het coördinatorschap naast haar taak als secretaris deed. Zij heeft met enkelen van hen nog rechtstreeks contact. Met nieuwe sponsoren is het contact er vaak al spontaan. Ze komen uit mijn kenniscircuit of namen direct contact met mij op. Op onze festivals is het fijn als een sponsor naar mij toe komt en we ons wederzijds voorstellen. Dan weet ik welk gezicht er bij welke naam hoort en zij weten wie ik ben.

Ik wil graag elke sponsor op de hoogte houden van de ontwikkelingen van het meisje, de jonge of oudere vrouw die wordt ondersteund. Een enkeling correspondeert met 'haar' non. De meesten krijgen via mij jaarlijks up to date informatie en recente foto's van de nonnen, mits zij in de zomer aanwezig zijn om gefotografeerd te worden. Een enkele keer besluit een non het klooster te verlaten. Toch is de sponsoring dan niet voor niets geweest. Zij hebben immers een gedegen opleiding gevolgd, waardoor ze een rol in de maatschappij kunnen spelen.

We horen vaak van de nonnen dat ze enorm blij zijn met de mogelijkheid om een opleiding te volgen en dat er mensen zijn in Nederland die om hen geven: ze krijgen nu immers een kans op goed onderwijs! Iemand op de wereld volgt hen in hun ontwikkeling. Als we dat zien, weten we weer helemaal waar we het voor doen.

Wij zoeken nog nieuwe sponsoren. Ook bestaat de mogelijkheid om met meerdere personen een non te sponsoren. Kijk op de website voor welke non we nog een sponsor zoeken of neem contact met mij op.

Skarma Choskit en Tashi Chonzom: Wij zoeken nog een sponsor!

Financiën en de DFLN

door Alice de Groot

Hoewel ons financieel jaarverslag van het afgelopen jaar in 2015 op de website komt, kan ik alvast iets vertellen over wat er zich in 2014 afspeelde. Onze financiën zijn transparant: wat er binnenkomt, gaat er ook zo weer uit naar de nonnen.

Als penningmeester vind ik dat een mooi uitgangspunt en dat was een van de redenen om deze functie op mij te nemen, ondanks dat ik nooit in Ladakh ben geweest. Er gaat dus geen geld naar het bestuur of naar vrijwilligers. Dat is volgens de statuten wel mogelijk, maar wij kiezen ervoor om onkosten niet te declareren en als gift aan de stichting te schenken. We betalen ook de India-reizen zelf. De enige 'overhead' bestaat uit dingen zoals bank- en drukkosten en aankopen voor het jaarlijkse Ladakh Festival. Zie financieel jaaroverzicht 2013 op de website.

Dankzij onze sponsors blijft de financiële situatie constant en gezond. Enkele jaren geleden ontving de DFLN een legaat, dit staat als 'reserve' op de bank en wordt alleen voor speciale projecten gebruikt. Het wordt zoveel mogelijk weer aangevuld door eenmalige giften. Ook de inkomsten van de verkoop van aan Ladakh en/of de nonnen gerelateerde producten, en van ons festival, gaan naar onze spaarrekening.

Het grootste extra project van 2014 was het 'zonnepanelen-project'. De Triodos Foundation stelde € 10.000 beschikbaar voor zonnepanelen, en de installatie, bij het nieuwe klooster in Basgo. Stichting Educare schonk een groot bedrag voor de aanleg van een vriesbestendige watertank vlakbij dit klooster. Uit de 'algemene middelen' is het vervoer en de huisvesting voor een training van vier nonnen in Auroville (Zuid-India) gefinancierd. Deze opleiding past binnen ons beleid om voornamelijk educatieve projecten te ondersteunen: zij leerden daar immers hoe zij het onderhoud van de panelen zelf kunnen verzorgen.

Voor de sponsors is het belastingtechnisch eenvoudiger geworden. Sponsors kunnen door de ANBI-status van de DFLN een formulier van de belastingdienst invullen, waarbij de sponsor zich voor vijf jaar vastlegt voor een vaste bijdrage; dan geldt voor de belasting niet meer de drempel van 1% voor de aftrek, maar kan het volledige bedrag worden afgetrokken. Kijk op onze website bij: 'Financiën en ANBI, de fiscus betaalt mee' en download het standaardformulier voor periodieke giften.

Ons uitgangspunt blijft dat de nonnen in de toekomst zelfvoorzienend worden. Tot die tijd kunnen zij alle (financiële) steun goed gebruiken en alle beetjes helpen.

De DFLN heeft bij Nyerma een nonnenklooster gebouwd. Het naastgelegen guesthouse genereert inkomsten voor het klooster en wordt door vrijwilligers gerund.

Vrijwilliger in Nyerma

door Ina Prins

Ladakh, een prachtige plek op deze wereld. De bergen zijn overweldigend, de stilte en de sterrenhemel niet minder. Het vrouwenklooster en Tara guesthouse liggen 20 km verwijderd van internet en andere moderne snufjes. Geen oorlogsgeweld, geen vliegtuigramp, enkel hier en nu.

Voor mij was het een avontuur en groot feest. Daarnaast was het hard werken, de gastenkamers netjes opleveren, maaltijden verzorgen, gasten ontvangen, de was doen, de boel rondom netjes houden. En daarbij vier 'soorten water': 'purified' om te drinken; water van de pomp voor thee en koken; kraanwater voor schoonmaken, toilet en douche; slotwater voor de bloemenborders. Is er wel/geen elektriciteit? Gelukkig is er zonne-energie, maar na zonsondergang moet je altijd een zaklamp in de buurt hebben. De gasfles leeg tijdens het koken bleef ons bespaard, dat lieten wij aan onze opvolgers over bij ons vertrek. We waren met z'n tweeën, dat betekent samen de schouders eronder, waardoor er tijd overbleef om bij de nonnen 'in de keuken te kijken'. Ik heb veel door Azië gereisd, was altijd toerist, nu was ik gast en gastvrouw. Vrijwilligerscoördinator Aniek had ons bij de nonnen geïntroduceerd en ik besloot om de eerste tijd veel bij hen te kijken. De dagelijkse puja's (gebeden), activiteiten bij de pomp, hun groentetuin... Het was wederzijds aftasten, interesse in elkaars wereld: ik wilde Ladakhi leren spreken, sommige nonnen Engels, (tijdens een wandeling leerde ik dat de duindoorn lokaal 'tsestalulu' heet, helaas wist ik de Engelse naam seabuckthorn niet.) De zondagen, waarop de jonge nonnen langs kwamen en spelletjes deden, vervolgens met hun gebedenboek in de hand in de groentetuin werkten om de verloren tijd weer in te halen. Verzot op fotograferen liet ik mijn camera veel in de tas. Daarentegen had ik Dechen, de abdis, gevraagd of de jonge nonnen met mijn tweede camera foto's mochten maken. Ze zijn heerlijk bezig geweest en hebben me daardoor door hun ogen mee laten kijken. Dichterbij het leven van de nonnen had ik elders niet kunnen komen. Ik heb genoten en ben overtuigd dat het niet de laatste keer is.

Healthy Bodies, Healthy Minds

door Marlies Bosch

Oudere non instrueert kleintje over de 'massage' techniek tijdens workshop stress hantering

In januari 2014 vertrok ik naar Bodghaya om met de Amerikaanse gynaecologe Mary Welhoner workshops te geven aan nonnen uit Spiti en omgeving. Zij gingen in de winter naar Bodghaya voor boeddhistisch onderricht en studie. Spiti grenst aan Ladakh.

We gebruikten het in het Tibetaans vertaalde boek *Healthy Bodies Healthy Minds*, dat Mary in 2012 had laten herdrukken. Een deel van de nonnen had al met dit boek gewerkt.

Het werd een enerverende week. De twintigers spraken Engels en begrepen de workshops. Voor de oudere nonnen en de kleintjes was het communiceren handen- en voetenwerk, al werd veel vertaald door een oudere non. De nonnen hadden veel aandacht voor de plexiglas baarmoeder die ik had meegenomen en die zorgde voor de nodige hilariteit.

We verzorgden ook workshops over seksualiteit en celibaat. Dat ging gepaard met wat wij vroeger 'lijfwerk' noemden. De nonnen hadden daar niet alleen veel plezier in, maar hebben er ook baat bij. Ze leerden technieken om zichzelf weerbaarder te maken. Ook gaf ik een workshop stresshantering. De nonnen gaan de opgedane kennis in hun thuis klooster met elkaar delen.

Kalachakra en de Dalai Lama

Afgelopen zomer gaf de Dalai Lama aan ruim 200.000 mensen uit de gehele Himalaya-regio, en zelfs uit Tibet, de Kalachakra-initiatie. Ruim een week stond Ladakh op zijn kop en liep iedereen op zijn mooist rond. Het ceremonieterrein in Choglamsar was goed beveiligd en de aanwezigen luisterden in de brandende zon naar de wijze woorden van de Dalai Lama. Ook veel buitenlanders waren aanwezig, zoals Richard Gere. Marlies Bosch, die in het voorjaar het bezoek van Dalai Lama aan Nederland op film had vastgelegd, mocht ook nu alles van dichtbij filmen en fotograferen. Het was vooral leuk om de nonnen te zien. Voor hen was het hen een belevenis om deze bijzondere gebeurtenis bij te wonen. De achterliggende gedachte van de Kalachakra is het afleggen van geloftes voor compassie voor medemensen en wereldvrede.

Wat kunnen wij doen met uw steun?

Voor € 200,- per jaar bezorgen wij een oudere non in Nyerma, die haar hele leven hard heeft moeten werken, een veilige en onbezorgde oude dag.

Voor € 300,- per jaar kunnen jonge nonnen en meisjes, die in kloosters wonen, naar de lagere school en een beroepsopleiding volgen. Dit is de eerste stap naar zelfredzaamheid. Met dit geld wordt ook in hun dagelijkse levensbehoeften (eten, drinken, kleding) voorzien.

Voor € 400,- per jaar kunnen nonnen een hogere opleiding volgen, bijvoorbeeld naar de universiteit voor een artsstudie of een hogere beroepsopleiding tot maatschappelijk werker of leraar. Deze nonnen zetten hun kennis en kunde na hun opleiding in voor hun klooster en/of de Ladakhi maatschappij. Sinds kort kunnen nonnen ook studeren voor Geshe (doctor in de boeddhistische filosofie).

U kunt ons eveneens via een algemene donatie steunen. Alle giften, groot of klein en ook legaten en erfenissen, worden besteed aan educatieve projecten voor de nonnen of worden gebruikt voor het onderhoud van het klooster in Nyerma (zoals waterleiding, energie- en milieuvriendelijke verwarming), voor voor extra medische zorg en calamiteiten.

Onderonsje Dalai Lama met Richard Gere op 6 juli 2014

Oog voor cultuurverschillen

door Aniek Jaartsveld

Als vrijwilligerscoördinator ben ik iedere zomer langere tijd in Ladakh en krijg ik van vrijwilligers, nonnen en gasten te horen als er iets misgaat in het onderlinge begrip en de communicatie. Sommige misverstanden komen voort uit cultuurverschillen, andere hebben te maken met taalgebruik. Vanuit mijn antropologische achtergrond wil ik mijn ervaringen delen met mensen die de nonnen gaan bezoeken en met (toekomstige) vrijwilligers.

Om iets te kunnen duiden zijn begrippen en definities nodig. Cultuur is een veranderend systeem van waarden, normen en leefregels. Bij mensen die zich lid voelen van een bepaalde groep wordt cultuur van generatie op generatie doorgegeven en eigen gemaakt. Die cultuur is vaak onbewust richtinggevend voor hun gedrag en kijk op de wereld. Een andere belangrijke term is ethnocentrisme: het beoordelen van (mensen uit) andere culturen vanuit normen en waarden van de eigen cultuur. Men vindt gewoonten, geloven en gebruiken van de eigen cultuur normaal en goed terwijl andere culturen abnormaal en raar worden gevonden. Dit is niet alleen toepasbaar op vreemde en verre culturen maar ook binnen één land zijn er sterke verschillen. Zoals tussen stad en platteland en sociale groepen. Hoe graag je ook zou willen, helemaal los komen van de omgeving waar je bent opgegroeid is vaak niet mogelijk. Elke cultuur is dynamisch en onderhevig aan veranderingen. Zeker in het tijdperk van TV en internet gaan ontwikkelingen snel. Ook in Ladakh. Tegenwoordig hebben veel mensen een mobieltje, jongeren lopen graag in merkkleding. Ladakh was tot 1974 een gesloten gebied, daarom is er relatief nauwelijks invloed van buitenaf doorgedrongen.

Er zijn wezenlijke verschillen tussen westerse en niet-westerse samenlevingen. Het belangrijkste verschil is de groepsgerichte niet-westerse samenleving en de op het individu gerichte westerse samenleving. Taal maakt ook deel uit van cultuur. Maar taal is niet alleen Nederlands, Engels of Ladakhi. Het is meer dan de kennis van woorden en zinsbouw. Je hebt de letterlijke betekenis van een woord of zin en je hebt de gevoelswaarde ervan.

Een voorbeeld van hoe je een situatie kunt interpreteren: Een vrijwilliger komt aan na een lange reis. Ze zoekt rust op haar kamer. De nonnen komen binnenvallen (inmiddels weten ze dat ze moeten kloppen), nodigen haar uit om samen te eten. De westerse vrijwilliger voelt zich overvallen en gestoord in haar privacy. De nonnen willen haar echter bij de groep betrekken. Het gebeurt geregeld dat spullen zoals emmers of pannen, verdwenen zijn uit het guesthouse. Westerlingen vragen zich af of de nonnen niet genoeg geld hebben om zelf

dingen aan te schaffen of dat de spullen van het guesthouse mooier zijn. Wat echter speelt is dat deze samenleving gericht is op mensen die gewend zijn om dingen van elkaar te gebruiken: wat van jou is, is ook van de ander.

Ook beleving van tijd en afspraken maken gaat anders dan voor ons gewoon is. Zo kan het gebeuren dat je als vrijwilliger nog lekker ligt te slapen, er door een non op de deur wordt geklopt. 'Wakker worden! Opstaan! Je moet mee, we gaan nu!' 'Maar wat is er dan? Wat gaan we doen?' 'Dat merk je wel!' Om er dan achter te komen dat de nonnen besloten om op dit moment gordijnen voor de keuken te gaan kopen. Oog en respect voor cultuurverschillen is een must voor mensen die langere tijd deel willen uitmaken van de samenleving in een ander land. Dat geldt ook voor mensen die de honneurs van gastheer/vrouw op zich willen nemen voor de Homestay in Nyerma. Wie de cultuurverschillen zelf wil ervaren en vrijwilliger in Nyerma wil worden, kan contact opnemen. Een verrijkende ervaring!

Bijzonder jaar voor de Gephel-nonnen

door Marlies Bosch

Inwijding klooster

Hoewel er veel nonnenkloosters in Ladakh zijn, moeten nonnen hun hogere boeddhistische studie elders in India of in Nepal volgen. Een groep toegewijde nonnen van het Gephel Shadrubling klooster brengt hier verandering in. Ze bouwden eerder in Sabu al een kloostertje, maar verhuisden deze zomer naar een groot nieuw complex in Basgo dat ze zelf met hulp van de plaatselijke bevolking en buitenlandse sponsors bouwden. De feestelijke inauguratie van het klooster en het boeddhistische opleidingscentrum voor nonnen en vrouwen vond op 4 augustus plaats, met als hoofdgast de Phyang Rinpoche.

Bezoek Dalai Lama

Het inspirerende initiatief kreeg voor de opening al op een bijzondere manier erkenning. De Dalai Lama kwam langs! Het was voor het eerst dat hij in Ladakh een nonnenklooster bezocht. Honderden dorpelingen stonden 29 juni in vol ornaat langs de weg: het gerucht ging dat de Dalai Lama onderweg naar het Likir-klooster een korte stop zou maken. Helaas, de stoet reed door: er was geen beveiligingscontrole geweest. Op 1 juli kwamen mannen met metaaldetectors de omgeving en de ontvangstruimte controleren. De nonnen keken gespannen toe. Zou hun geestelijk leider toch komen? En ja, hij kwam: hier werd geschiedenis geschreven!

Abdis Thupten Dechen bood de Dalai Lama de doelstellingen van het nieuwe klooster aan. Hij las ze aandachtig en sprak in zijn reactie uitgebreid over het belang van onderwijs aan nonnen. Dan kunnen ze immers Geshe-ma (doctor in de boeddhistische filosofie) worden. 'Jullie moeten hard studeren om dat te bereiken.' Het was mooi hoe hij positief reageerde op de mededeling dat wij in Nederland de DFLN hebben opgericht om het onderwijs voor nonnen in Ladakh te ondersteunen. Hij zei dat we vaak moeten komen om te zien of de donaties goed worden besteed. Ik kon hem verzekeren dat de nonnen geen cent over de balk gooien en dat alle uitgaven keurig in boeken worden bijgehouden!

En toen was er licht..

In 2013 bood de Tridos Foundation aan zonnepanelen te bekostigen voor het nieuwe klooster in Basgo. Door toedoen van Josee Lamers kwamen we in contact met het bedrijf Sunlit Future in Auroville, een stad in Zuid-India, gericht op ecologie en duurzaamheid. Voor € 10.000 zou het gehele nonnencomplex voorzien kunnen worden van elektriciteit. Vier specialisten reisden afgelopen zomer van Auroville met een truck naar Ladakh en zij plaatsten binnen twee dagen alle accu's. Toen de zonnepanelen in elkaar werden gezet, kwamen de jongste nonnen al snel in actie en in no time waren hun handjes net zo snel als die van de professionals. Daarna werden er nieuwe led-lampen aangebracht en moest de Geshe komen om de hendel over te halen. Hij had meegewerkt en deed zijn werkjas uit, zodat hij er weer uitzag als een heuse monnik en eerbiedwaardige leraar, om vervolgens de zonnepanelen in werking te stellen. De nonnen mochten alle lampen aan doen. Het was ontroerend hoe intens blij ze waren met de verlich-

ting. We stonden samen te dansen: 'Licht, er is licht.' Door de overcapaciteit in het systeem is er ruimte voor toekomstige laptops en misschien zelfs een koelkast. De Stichting Educare International neemt het aanleggen van een waterbassin voor drink- en waswater voor hun rekening. De stichting sponst al jaren diverse jonge nonnen en educatieve projecten.

Opleiding

Voor zowel de DFLN als de Tridos Foundation was de training van een groep nonnen om het zonne-energiesysteem te kunnen onderhouden en te repareren een voorwaarde om het project uit te voeren. Deze training vond later in de zomer plaats in Auroville. Vijf nonnen - twee Gephel-nonnen, twee nonnen van de LNA en de non Chamba uit Nyerma waar we eerder met geld van Essent en Green Choice zonnepanelen plaatsten - werden een week in het zuiden van India getraind. Het was een spannende reis per taxi naar Manali, vandaar naar Delhi, vervolgens met de trein 33 uur naar Chennai, waar ze werden opgehaald. De zonne-energie is voortaan in goede handen.

De DFLN hoopt ook het kloostercomplex van de LNA-nonnen van zonnepanelen te voorzien. Heeft u ideeën of contacten om dat te verwezenlijken, laat het ons weten.

Jonge nonnen in Nyerma

Op een historische plek, niet ver van het bekende Tikse klooster, bouwde de DFLN een aantal jaren terug een klooster voor oude nonnen en een guesthouse. Het moet geen 'nonnenbejaardentehuis' worden, daarom was het belangrijk dat er jonge nonnen bij zouden komen. En dat is gelukt! Afgelopen zomer maakten we kennis met de vijf meisjes uit de Zanskar-regio die inmiddels in Nyerma zijn komen wonen. De kinderen komen uit arme gezinnen en krijgen nu de mogelijkheid om naar een goede school te gaan. Ze doen enthousiast hun best en leren al een mondje Engels. Het was eerst wennen aan hun nieuwe 'thuis' én aan de zomergasten in de homestay. Maar nu kan het gebeuren dat alle nonnen op de keukenvloer momo's maken, waarna ze later samen met de gasten dit lokale gerecht eten. Op onze website komt een filmpje om met deze nieuwe nonnetjes kennis te kunnen maken. Zowel voor een paar van hen als voor een aantal oude nonnen zoeken wij nog sponsors. Aniek en Marlies bezochten met abdis Dechen de Rinpoche van Tikse, waar het nonnenklooster onder valt. Zij spraken met hem o.a. over technische zaken zoals de kloostermuren. Alles werd twee jaar geleden geleverd, maar doordat de ondergrond van leem is, laat de verf snel los. Een oplossing voor de toekomst is een nieuwe laag met cement erop. We gaan dat waarschijnlijk in delen doen. Verder moet er onderhoud aan de ramen plaatsvinden, dat gaat in 2015 gebeuren. Hoewel de DFLN vooral educatieve projecten steunt, blijven wij voorlopig betrokken bij het onderhoud van dit nonnenklooster.

Druk bezocht Ladakh Festival in Tagore

Ladakh Festival 2014

Ieder jaar organiseert de DFLN op een andere plaats in Nederland een bruisend Ladakh Festival. De opbrengsten gaan naar onze projecten. Op 9 december waren wij te gast bij Stichting Tagore in Dieren. In een sfeervol voormalig kerkgebouw in Berlage-stijl bieden zij ruimte voor kunst, debat en inspiratie. Dat sloot mooi aan bij het doel van ons festival. Wij brengen nieuwe geïnteresseerden in contact met ons werk voor de nonnen in Ladakh en met de bijzondere cultuur waarin zij leven. Naast voorlichting biedt een festivaldag de mogelijkheid de banden met onze sponsors te versterken. Door een gevarieerd programma aan te bieden, laten wij zien wat wij met hun bijdrage in Ladakh bereiken hebben.

Het thema van dit jaar was 'Oog voor Cultuurverschillen'. Een film van Marlies Bosch toonde de vele ontwikkelingen in de afgelopen zomer. De presentatie 'Winter in Ladakh' door Myra de Rooy gaf een inzicht in het winterleven in de hooggebergte woestijn waar onze nonnen wonen. Aniek Jaartsveld vertelde over de dilemma's door cultuurverschillen, gevolgd door een levendige discussie. Het programma werd afgesloten met een sereen kristallen klankschalen concert door Giny ten Brummelhuis. Tussen de programmaonderdelen door waren er hapjes en drankjes te koop. Onder leiding van festivalcoördinator Joan Moonen verkochten vrijwilligers artikelen die iets met Ladakh, Tibet, de nonnen of de DFLN te maken hebben, zoals boeddhabeelden, thankas, gebedssnoeren, dvd's, boeken, ansichtkaarten en sieraden. Via onze website kunnen ook bestellingen worden doorgeven.

Is er bij u in de buurt een mooie locatie voor een festival of wilt u ons bij de organisatie van het festival helpen, dan horen we dat graag.

Giny ten Brummelhuis bespeelt klankschalen

Het bestuur dankt alle vrijwilligers die zich in Ladakh, tijdens het Ladakh Festival of gedurende de rest van het jaar voor de DFLN hebben ingezet. Daarnaast danken we, ook namens de nonnen, onze donateurs. Zonder uw inbreng was ons werk niet mogelijk! Wij hopen dat wij ook volgend jaar weer op uw steun mogen rekenen.